

Slootjesvissen was op 7 juni een groot succes langs de A.P. Hilhorstweg in Soest. Foto Scholenwerkgroep

Agenda

- **Donderdag 2 juli**, wandeling IVN Amersfoort door natuurgebied Melksteeg, A.P. Hilhorstweg/hoek Peter van den Bremerweg, 19.00-21.00 uur. Opgeven niet nodig.
- **Zaterdag 4 juli**, 301^e vogeltelling Westdijk Bunschoten-Spakenburg, Westdijk bij gemaaltje, 09.00-10.00 uur.
- **Zaterdag 4 juli**, open dag kwekerij/boomgaard tegenover Paleis Soestdijk, Amsterdamsestraatweg, Baam, 11.00-16.00 uur. Met Buitenband van de Herenboeren. Om 12.00 uur en 14.00 uur rondleiding. Ook op 12 juli, 18 juli, 25 juli, 2 aug, 8 aug, 15 aug, 22 aug, 30 aug, 5 sep, 12 sep, 17 okt.
- **Vrijdag 10 juli**, natuurtekenen in de kwekerij & boomgaard, 10.30-13.00 uur, tegenover Paleis Soestdijk. Geef je op als je mee wil doen op tekenen@ivn-eemland.nl.
- **Zondag 12 juli**, insecten speuren met gids Dick Nagelhout in kwekerij & boomgaard Paleis Soestdijk, 11.00-13.00 uur.

- **Zondag 12 juli** open dag kwekerij/boomgaard tegenover Paleis Soestdijk, Amsterdamsestraatweg, Baarn, 11.00-16.00 uur. Om 12.00 uur en 14.00 uur rondleiding. Ook op 4 juli, 12 juli, 18 juli, 25 juli, 2 aug, 8 aug, 15 aug, 22 aug, 30 aug, 5 sep, 12 sep, 17 okt (afwisselend za en zo).
- **Zondag 12 juli**, Landelijke Open Imkerijdag op kinderboerderij De Veenweide, Vedelaarpad 53 Soest, 13.00-16.00 uur. Ook op de Bijenstand, Geerenweg 8, Baarn, van 11.00-16.00 uur.
- **Zaterdag 25 juli**, insecten speuren met gids Dick Nagelhout in kwekerij & boomgaard Paleis Soestdijk, 11.00-13.00 uur.
- **Zaterdag 18, 25 juli**, open dag kwekerij/boomgaard tegenover Paleis Soestdijk, Amsterdamsestraatweg, Baarn, 11.00-16.00 uur. Om 12.00 uur en 14.00 uur rondleiding. Ook 2 aug, 8 aug, 15 aug, 22 aug, 30 aug, 5 sep, 12 sep, 17 okt (afwisselend za en zo).
- **Zaterdag 1 augustus**, vogeltelling Westdijk Bunschoten-Spakenburg, Westdijk bij gemaaltje, 09.00-10.00 uur.
- **Zaterdag 1 en 29 augustus**, plukochtend op kwekerij & boomgaard tegenover Paleis Soestdijk, 11.00-13.00 uur. Ook op 19 sept, 26 sept, 3 okt, 10 okt (alle zaterdagen). Koop voor zeven euro een gifvrij bosje.
- **Zaterdag 26 september**, provinciale vrijwilligersdag voor IVN'ers op Shelter 611 op Vliegbasis Soesterberg. Met workshops en natuuractiviteiten. Nadere invulling volgt nog.
- **Woensdag 14 oktober**, vergadering coördinatoren werkgroepen IVN Eemland, kinderboerderij De Veenweide, Vedelaarpad 53 Soest, 19.30 uur.

In **groen** eigen activiteiten van IVN Eemland, in **zwart** andere relevante natuuractiviteiten in het gebied van IVN Eemland. Als er niks bij staat is opgegeven niet nodig.

Wanneer je als niet-IVN-lid meedoet aan een door IVN Eemland georganiseerde activiteit, ben je niet via IVN Eemland verzekerd en neem je dus voor eigen rekening en risico deel aan die activiteit. Je zult IVN-Eemland niet aansprakelijk stellen voor door jou eventueel geleden schade en je verleent IVN Eemland onvoorwaardelijk vrijwaring. Je zult noch jezelf noch derden tijdens die activiteit in gevaar brengen en je houden aan de aanwijzingen die je door of namens de coördinator van de activiteit worden gegeven.

Klein nieuws uit de vereniging

- De nieuwsbrief NatuurNabij wordt nieuw opgemaakt in de huisstijl van het IVN qua lettertype en kleur.
- De dreigende komst van een TenneT hoofdschakelstation pal voor of naast de Wim Smeets Oeverwalwanden in Bunschoten is van tafel. TenneT en de provincie hebben gekozen voor een andere plek, ten zuiden van bedrijventerrein De Kronkels. Onze inspanningen zijn niet voor niets geweest.
- De werkgroep tekenen verheugt zich in een toenemende belangstelling. Er staan al 34 mensen op de lijst. De tekenwerkgroep wordt ingeschakeld bij een project van de provincie om het botanisch erfgoed uit de tijd van de VOC vast te leggen. Dat gebeurt in elke provincie, in Utrecht is gestart met 107 tekenaars. Tien tekenaars van onze groep tekenen mee.
- Het is dit jaar een heel goed jaar voor uilen en torenvalken, melden de uilenwerkgroep en de werkgroep Bunschoten. De havik en de buizerd bij Paleis Soestdijk lijken te zijn verdwenen, misschien door een oehoe?
- De Koningsdagroute 2026 staat nu ook als fietstocht met kaartje in de IVN-app.
- De structuur van de website is vereenvoudigd. De bezoeker krijgt meer overzicht en komt sneller bij relevante inhoud. Kijk eens rond op www.ivn-eemland.nl/afdeling/eemland

Slootvissen met de Scholenwerkgroep: perfect!

Sissy Traa, foto's Scholenwerkgroep

Samen met Ton van Bedijk proberen een beestje op naam te brengen.

Het Slootvissen van de scholenwerkgroep zit er weer op! We zijn gestart met de scholen, begin juni. Het familievisseren hebben we dit jaar laten aansluiten bij de landelijke slootvissercampagne van IVN, in plaats van onze traditie op 2e Pinksterdag. Achteraf maar goed ook, want op 2e Pinksterdag was het vreselijk warm en op 7 juni waren de weersomstandigheden perfect.

Het Slootvissen was ook dit jaar zeer succesvol, met een groot aantal bezoekers tijdens het familievisseren en heel veel enthousiaste leerlingen van de basisscholen uit Soest. Aantal natte voeten: een stuk of tien. Een volledig nat pak slechts 1x (tijdens het familievisseren ging in de laatste tien minuten een jongetje te water. Gelukkig baalde hij er meer van dat hij zijn gevangen visje kwijt was door de val, dan dat hij nat was tot op zijn ondergoed.

Niks leukers dan beestje vangen in de sloot, het is van alle tijden.

Familievisseren 7 juni

De weersvoorspelling was wisselvallig, maar tijdens het slootvissen klaarde het op en was het werkelijk perfect. Voor het familievisseren hadden we 89 mensen (kinderen en volwassenen) die zich vooraf via de website hadden aangemeld. Er kwamen natuurlijk ook mensen op de bonnefooi, dus ik schat in dat we rond de **95 personen** hebben laten vissen! Geweldig en een mooi record. We hebben tijdens die dag hard gewerkt met drie vrijwilligers, namelijk Tanneke Voorintholt, Monic Groenendaal en Sissy Traa-de Groot.

Slootvissen voor Scholen

Er hebben in totaal 13 klassen meegedaan. Dat zijn in totaal 323 leerlingen. We zagen een hoop blij gezichten en er zijn zelfs

scholen geweest die een hele goede voorbereiding hadden gedaan door zich echt goed te verdiepen in de onderwaterwereld van de sloot. Dit merkte we door de goede vragen die er gesteld werden en door de zorgvuldigheid van het determineren.

We hebben deze klus geklaard met in totaal 16 IVN- vrijwilligers, onder wie een aantal nieuwe gezichten binnen de scholenwerkgroep (Rianne, Elske, Monic). Hartstikke fijn dat iedereen zich heeft ingezet om hun kennis over het slootleven te delen met de jeugd. Bedankt allemaal!!

Over de sloot A.P. Hillhorstweg - Eempolder en wat er leeft

We kunnen stellen dat de sloot de afgelopen jaren een stuk schoner is geworden, gezien de diversiteit aan diertjes die we hebben gevangen en gezien. Een opsomming: Schaatsenrijder (slootdier van 2026), Geelgerande watertor, Grote spinnende watertor, Staafwants, Libellelarve, Haftelarve, Watersalamander, Schrijvertje, Kikkervisjes, Poelslakken, Posthoornslakken, Stekelbaarsjes, Marm grondel, Ringslang, Vetje, Waterscorpioen, Platworm, Bloedzuiger, Waterspin, Zoetwaterpissebed, Bootsmannetje, Kokerjuffer, Vlokreeft, Watermijt. Alle diertjes zijn aangemerkt op de website: www.waterdiertjes.nl

Aanmeldingen via de NME-gids

De scholen in Soest tekenen jaarlijks voor onze Sloop- en Herfstlessen in via de NME-gids. Dat kunnen ze doen vanaf 16 juni. Op dit moment zitten we in de inschrijfperiode en het loopt alweer storm! Er is gelukkig veel animo voor natuurlessen. We kijken uit naar een nieuwe wandel locatie voor de herfstlessen (Zonnegloren?) en de vergunning voor het Slootvissen is opnieuw aangevraagd bij de provincie Utrecht.

Ringslang en waterscorpioen (rechts)

Peter van der Wijst eregast aan de Westdijk

Hayo Nijenhuis, aanvullingen Piet van Dijk, foto's Alexander van Twillert

Peter van der Wijst (vooraan) met verrekijker en pet was er 25 jaar geleden bij, bij de eerste telling aan de Westdijk.

Peter van der Wijst, al decennia bekend bij het IVN Eemland vooral als natuurfotograaf en vogelkenner, was zaterdag 6 juni eregast bij de viering van de 300ste vogeltelling aan de Westdijk in Spakenburg. Peter, al enkele jaren naar Texel verhuisd waar hij werkzaam is bij het Vogel informatiecentrum in natuurcentrum De Marel bij De Cocksdorp, was er, nu precies 25 jaar geleden, bij toen wijlen Wim Smeets zijn eerste vogeltelling hield bij de plasjes van Vitens. Dat bijzondere feit werd herdacht bij de 300ste vogeltelling die onafgebroken elke eerste zaterdag van de maand tussen negen en tien uur .

Peter kan het zich nog goed herinneren. „Wim wilde een natuurwerkgroep oprichten en daar was ik ook bij betrokken. Hij kwam met het idee om vogels te gaan noteren op een zaterdagochtend op de Westdijk. We waren daar met een klein clubje. Twee weken erna wilde hij weer een telling organiseren, maar dat vonden we toch wat vaak, toen is besloten het voortaan maar op de eerste zaterdag van de maand te doen. Ik heb daar enorm veel vogelkennis opgedaan, vooral door Wim, en met deze ervaring kan ik nu genieten van mijn baan bij het Vogel informatiecentrum, waar ik bijna dagelijks excursies geef. Heel bijzonder om hier nu te zijn.” Hij herinnert zich in 2017 hier een roodkopklauwier te hebben gezien.

De eerste telling was op 7 juli 2001, dat is inmiddels 25 jaar geleden: een memorabel moment. Sinds de start zijn deze tellingen, zonder onderbreking, iedere eerste zaterdag van de maand uitgevoerd . Omdat het een feestelijke telling was en er veel mensen werden verwacht, hadden we ingeschat zelf niet aan tellen toe te komen. Daarom zijn we deze keer met tellen begonnen vanaf ongeveer 8 uur.

Er waren maar liefst 48 mensen aanwezig die deze gebeurtenis wilden meemaken; fijn dat er zoveel belangstelling was voor dit feest! Aan alle aanwezigen is een herinneringsboekje verstrekt. Hierin is een selectie van vogels opgenomen die gezien zijn tijdens de tellingen in de loop der jaren. De foto's zijn gemaakt door Gerrit de Ruiter, Alexander van Twillert en Ben Bemelmans.

Jan van Duijvendijk was ceremoniemeester en hij praatte de verschillende sprekers op de hem eigen, zeer humoristische, manier aan elkaar. „Vogels kijken”, aldus Jan, „is een combinatie van kijken en luisteren. Als er tijdens onze praatjes een vogel overvliegt of wordt gesignaleerd, moeten we zwijgen en kijken of de vogel een witte of een zwarte iris heeft.” Jan zwaaide ook lof naar de werkgroep

Spreekstalmeester Jan van Duijvendijk (met bolhoed) heet iedereen welkom bij de feestelijke herdenking.

Bunschoten en met name naar coördinator Hayo. „Hij is de stille kracht van de werkgroep, hij is enthousiasmerend. Zonder hem stonden we hier niet. Ook Alexander van Twillert, die regelmatig assisteert bij de tellingen en prachtige foto's maakt, verdient een applaus”

Achtereenvolgens hielden IVN Eemland voorzitter Ronald Emons, wethouder Wim de Jong en bestuursafgevaardigde van Vitens Fenneke van der Vegte, een korte toespraak. Ronald stond stil bij de tijd die alle vogelaars hebben opgeofferd om de tellingen door te laten gaan. De tellingen hebben niet alleen een educatief doel, maar ook een sociaal doel, vindt Ronald. Het is een samenbindende activiteit. De wethouder stond stil bij de goede contacten die er zijn met het IVN, die van belang zijn omdat de gemeente de verbetering van de biodiversiteit ook belangrijk vindt. „We kunnen elkaar versterken.”

We hebben deze telling met een aantal IVN leden wekenlang voorbereid. Dat zijn Alexander van Twillert, Gerrit de Ruiter, Ben Bemelmans, Aart Jan Boekhout, Jan van Duijvendijk en ondergetekende (Hayo). Anet de Ruiter en Emma Nijenhuis hebben voortreffelijk voor de catering e.d. gezorgd en zij ontvingen ter plekke een prachtige bos bloemen. Ben en Gerrit hebben de uitwerking van de boekjes voor hun rekening genomen. Alexander is een van degenen die enthousiast heeft meegewerkt aan de voorbereidingen en hij heeft zaterdag ook de telling gedaan.

De telling van 6 juni

Het weer was aangenaam, licht bewolkt, zuidwesten wind, kracht 2, de temperatuur was rond 15 graden C. De sfeer was, ondanks de drukte, gemoedelijk en gezellig. De lijst spreekt voor zich, echter één opmerking. Deze keer hebben we in totaal 39 vogelsoorten geteld, zie de bijlagen: het eerste getal is het aantal waarnemingen van een soort; het tweede getal is het totaal aantal exemplaren van een soort.

In de lijst staat de zeearend vermeld. Nota bene enkele minuten nadat vrijwel alle deelnemers waren vertrokken vloog hij over! Daarom nemen we hem toch maar mee in de telling. Het totaal aantal waargenomen soorten vanaf 2001 is nu 164 en in dit jaar 2026 zijn 55 soorten gezien en/of gehoord.

Naam↑	Wetenschappelijke naam	Eerste	Laatste	#wrn	#ind	
1 ▲ Aalscholver	 <i>Phalacrocorax carbo</i>	2026-06-06	2026-06-06	5	5	
2 ▲ Bergeend	 <i>Tadorna tadorna</i>	2026-06-06	2026-06-06	1	1	
3 ■ Blauwborst	 <i>Luscinia svecica</i>	2026-06-06	2026-06-06	1	1	
4 ▲ Boerenwaluw	 <i>Hirundo rustica</i>	2026-06-06	2026-06-06	3	4	
5 ▲ Bruine Kiekendief	 <i>Circus aeruginosus</i>	2026-06-06	2026-06-06	1	2	
6 ▲ Ekster	 <i>Pica pica</i>	2026-06-06	2026-06-06	3	3	
7 ▲ Fuut	 <i>Podiceps cristatus</i>	2026-06-06	2026-06-06	2	5	
8 ▲ Gierzwaluw	 <i>Apus apus</i>	2026-06-06	2026-06-06	3	3	
9 ▲ Grasmus	 <i>Curruca communis</i>	2026-06-06	2026-06-06	1	3	
10 ▲ Grauwe Gans	 <i>Anser anser</i>	2026-06-06	2026-06-06	4	37	
11 ▲ Grote Zilverreiger	 <i>Ardea alba</i>	2026-06-06	2026-06-06	4	4	
12 ▲ Holenduif	 <i>Columba oenas</i>	2026-06-06	2026-06-06	7	9	
13 ▲ Houtduif	 <i>Columba palumbus</i>	2026-06-06	2026-06-06	2	2	
14 ▲ Kievit	 <i>Vanellus vanellus</i>	2026-06-06	2026-06-06	4	4	
15 ▲ Kleine Mantelmeeuw	 <i>Larus fuscus</i>	2026-06-06	2026-06-06	6	9	
16 ▲ Kluut	 <i>Recurvirostra avosetta</i>	2026-06-06	2026-06-06	4	11	
17 ▲ Knobbelzwaan	 <i>Cygnus olor</i>	2026-06-06	2026-06-06	3	11	
18 ■ Koekoek	 <i>Cuculus canorus</i>	2026-06-06	2026-06-06	2	2	
19 ▲ Kokmeeuw	 <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	2026-06-06	2026-06-06	6	6	
20 ▲ Krakeend	 <i>Mareca strepera</i>	2026-06-06	2026-06-06	4	8	
21 ▲ Kuifeend	 <i>Aythya fuligula</i>	2026-06-06	2026-06-06	2	5	
22 ▲ Meerkoet	 <i>Fulica atra</i>	2026-06-06	2026-06-06	3	3	
23 ▲ Pimpelmees	 <i>Cyanistes caeruleus</i>	2026-06-06	2026-06-06	2	3	
24 ▲ Putter	 <i>Carduelis carduelis</i>	2026-06-06	2026-06-06	1	1	
25 ▲ Rietgors	 <i>Emberiza schoeniclus</i>	2026-06-06	2026-06-06	5	6	
26 ▲ Rietzanger	 <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	2026-06-06	2026-06-06	2	2	
27 ▲ Scholekster	 <i>Haematopus ostralegus</i>	2026-06-06	2026-06-06	1	3	
28 ▲ Slobbeend	 <i>Spatula clypeata</i>	2026-06-06	2026-06-06	1	2	
29 ■ Snor	 <i>Locustella luscinioides</i>	2026-06-06	2026-06-06	1	1	
30 ▲ Spreeuw	 <i>Sturnus vulgaris</i>	2026-06-06	2026-06-06	6	17	

un		waarneming.nl				
9	▲ Grasmus	 	<i>Curruca communis</i>	2026-06-06	2026-06-06	1 3
10	▲ Grauwe Gans	 	<i>Anser anser</i>	2026-06-06	2026-06-06	4 37
11	▲ Grote Zilverreiger	 	<i>Ardea alba</i>	2026-06-06	2026-06-06	4 4
12	▲ Holenduif	 	<i>Columba oenas</i>	2026-06-06	2026-06-06	7 9
13	▲ Houtduif	 	<i>Columba palumbus</i>	2026-06-06	2026-06-06	2 2
14	▲ Kievit	 	<i>Vanellus vanellus</i>	2026-06-06	2026-06-06	4 4
15	▲ Kleine Mantelmeeuw	 	<i>Larus fuscus</i>	2026-06-06	2026-06-06	6 9
16	▲ Kluut	 	<i>Recurvirostra avosetta</i>	2026-06-06	2026-06-06	4 11
17	▲ Knobbelzwaan	 	<i>Cygnus olor</i>	2026-06-06	2026-06-06	3 11
18	■ Koekoek	 	<i>Cuculus canorus</i>	2026-06-06	2026-06-06	2 2
19	▲ Kokmeeuw	 	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	2026-06-06	2026-06-06	6 6
20	▲ Krakeend	 	<i>Mareca strepera</i>	2026-06-06	2026-06-06	4 8
21	▲ Kulfeend	 	<i>Aythya fuligula</i>	2026-06-06	2026-06-06	2 5
22	▲ Meerkoet	 	<i>Fulica atra</i>	2026-06-06	2026-06-06	3 3
23	▲ Pimpelmees	 	<i>Cyanistes caeruleus</i>	2026-06-06	2026-06-06	2 3
24	▲ Putter	 	<i>Carduelis carduelis</i>	2026-06-06	2026-06-06	1 1
25	▲ Rietgors	 	<i>Emberiza schoeniclus</i>	2026-06-06	2026-06-06	5 6
26	▲ Rietzanger	 	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	2026-06-06	2026-06-06	2 2
27	▲ Scholekster	 	<i>Haematopus ostralegus</i>	2026-06-06	2026-06-06	1 3
28	▲ Slobbeend	 	<i>Spatula clypeata</i>	2026-06-06	2026-06-06	1 2
29	■ Snor	 	<i>Locustella luscinioides</i>	2026-06-06	2026-06-06	1 1
30	▲ Spreeuw	 	<i>Sturnus vulgaris</i>	2026-06-06	2026-06-06	6 17
31	▲ Torenvalk	 	<i>Falco tinnunculus</i>	2026-06-06	2026-06-06	1 1
32	▲ Tureluur	 	<i>Tringa totanus</i>	2026-06-06	2026-06-06	2 2
33	▲ Visdief	 	<i>Sterna hirundo</i>	2026-06-06	2026-06-06	1 1
34	▲ Waterhoen	 	<i>Gallinula chloropus</i>	2026-06-06	2026-06-06	2 2
35	▲ Wilde Eend	 	<i>Anas platyrhynchos</i>	2026-06-06	2026-06-06	3 5
36	▲ Witte Kwikstaart	 	<i>Motacilla alba</i>	2026-06-06	2026-06-06	1 1
37	■ Zeearend	 	<i>Haliaeetus albicilla</i>	2026-06-06	2026-06-06	1 1
38	▲ Zilvermeeuw	 	<i>Larus argentatus</i>	2026-06-06	2026-06-06	1 1
39	▲ Zwarte Kraai	 	<i>Corvus corone</i>	2026-06-06	2026-06-06	4 7

Ledenmiddag op Eykendal met rondje natuur

Piet van Dijk

Op een vrij zonnige zomermiddag – nou ja, het was nét geen zomer – kwam een dertigtal leden en donateurs (het onderscheid daartussen is niet te zien) van IVN Eemland naar de weelderige tuin van landgoed Eykendal van Harm Jan Luth en Jos Heida.

Ronald Emons (op de rug gezien) spreekt de aanwezigen toe. Foto Paul Sevink

De organisatie had gezorgd voor een zingende merel in de boom vlakbij de drank en de hapjes. Hij hield het zeker een uur vol om boven het gepraat van de aanwezigen uit te komen en bracht daardoor een vrolijke sfeer op gang. Voorzitter Ronald Emons stond kort stil bij de gebeurtenissen binnen de afdeling van het afgelopen jaar en hij gaf daarmee het startschot van het zomerseizoen waarbij educatie, genieten van de natuur én saamhorigheid de hoofdkenmerken zijn van onze bloeiende afdeling.

Een kijkje bij de ijsvogelpoel. Foto Piet van Dijk

De bezoekers mochten vrij wandelen over het unieke landgoed en kennismaken met een Keltische bomenkring die daar wordt aangelegd. Paul Sevink en Peter van Lint leidden geïnteresseerden rond de waterpoelen op het landgoed. Vorig jaar broedden daar ijsvogels, dit jaar is er wel een ijsvogel gezien maar ze broeden er dit jaar niet. Zijn ze verhuisd naar Paleis Soestdijk? Er zijn gaten aangebracht waarin ze kunnen nestelen en er zijn zelfs overhangende boomtakken geplaatst zodat de

ijsvogels hun gewenste uitkijkplekje kunnen innemen.

Open Imkerijdagen: imkeren wordt moeilijker

Piet van Dijk

Op zaterdag 11 en zondag 12 juli zijn er de Landelijke Open Imkerijdagen. Imkers op locatie stellen hun bijenstand open en vertellen over het leven van de bijen, over het nut van bijen en over het belang van grotere biodiversiteit om de bijen, zowel wilde bijen als hommels, maar ook andere bestuivers overlevingskansen te geven. Maar liefst 80 procent van de planten is afhankelijk van insectenbestuiving. Zonder bestuiving blijft er weinig fruit over (alleen bananen, abrikozen en vijgen ongeveer) en vrijwel geen groente. En is er geen koffie!

Een bijenkoninging (moer) wordt omringd door de zogenoemde hofstaat: bijen die haar verzorgen.

In Soest staat bovengetekende als imker op kinderboerderij De Veenweide op zondag 12 juli van 13.00 tot 16.00 uur. In Baarn zetten de Baarnse Bijenhouders hun stal bij natuur- en milieucentrum De Groene Inval aan de De Geerenweg 8 in Baarn open op zondag 12 juli van 11.00 tot 16.00 uur. De bijenstand van de Eemlandhoeve aan de Bisschopsweg 7 in Bunschoten is zaterdag 11 juli open van 10.00 tot 16.00 uur. Voor alle andere locaties in Nederland [klik hier](#).

Wat speelt er op dit moment in de imkerij?

Een van de grootste zorgen de laatste jaren is de bijensterfte in de winter, die soms tot 25 procent oploopt. De belangrijkste oorzaken zijn de parasitaire varroamijt (sinds 1983 voor vrijwel elk bijenvolk een probleem) de invasieve Aziatische hoornaar (sinds kort geelpoethoornaar geheten), pesticiden, en voedselschaarste. Daarnaast speelt het klimaat een grotere rol. Soms is het in het najaar zo warm, dat bijen weer uitvliegen uit hun winterzit (die al eind augustus begint) en ver weg vliegen om vervolgens geen nectar en stuifmeel te halen. Aan het eind van de winterzit (eind februari) is een aantal bijen al zo versleten dat het voorjaar niet meer haalt.

En er komen nieuwe, nog grotere bedreigingen aan. De Tropilaelapsmijt is nog agressiever dan de varroamijt, die elke imker moet bestrijden (meestal chemisch, maar ook door resistente bijenvolkjes te kweken). De mijt is al Georgië gesignaleerd en kan zomaar in een paar jaar oprukken naar West-Europa. Ook de bijenkastkever is al in Europa. En er zijn veel ziektes die via bacteriën of virussen worden verspreid: nosema, steenbroed, vuilbroed, om er maar een paar te noemen. De Nederlandse Bijenhoudersvereniging en Imkers Nederland, de twee grootste bijenorganisaties, besteden daarom ook

steeds meer aandacht aan bijengezondheid door de oprichting van het Netwerk Bijengezondheid Nederland, waar ook wetenschappers in meedoen. Imkers worden bijgeschoold om hen te helpen met het voorkomen en bestrijden van ziektes en het opzetten van gezonde volkjes. Het wordt dus steeds moeilijker om te imkeren en steeds meer imkers stoppen ermee. Met name in Frankrijk en België, waar de geelpoethoornaar grote aantal bijenvolken heeft vernietigd, is dat een groot probleem.

Een ander probleem dat de sector bezighoudt, is de toenemende kritiek vanuit de hoek van insectenkenners. Met name EIS Kenniscentrum Insecten meent dat de honingbij wilde bijen bedreigt en dat er daarom minder honingvolkjes zouden moeten zijn. De honingbij zou niet inheems zijn. Daar zijn allerlei wetenschappelijke tegenargumenten voor, maar steeds meer gemeenten laten hun oren hangen naar de adviezen van EIS en willen beperkingen opleggen aan imkersverenigingen.

Beperkingen

Met name in grote heidegebieden in Drenthe, op de Veluwe en in Brabant maar ook in de Biesbosch en het Amsterdamse Bos – waar imkers decennialang een flink aantal volken neerzetten – wordt het aantal volken sterk beperkt. Er is nogal wat af te dingen op het standpunt van EIS, vinden andere wetenschappers. Als de honingbij niet inheems is, zijn de meeste planten en dieren en ook de mens niet inheems. Bovendien zijn er veel aanwijzingen dat de verdrijving van wilde bijen vooral plaatsvindt in een paar weken van voedselschaarste in de zomer (veroorzaakt door de mens!) en dat de wilde bijen ook achteruitgaan als de honingbijstand afneemt. Er komen immers veel minder bloemen. Ook is het zo dat bijen op verschillende tijden foerageren. De honingbij pakt vooral grote hoeveelheden bij elkaar en slaat losstaande bloemen over en laten losstaande bloemen staan.

In een volgend nummer zal ik hier uitgebreider op ingaan, want het beeld dat de honingbij de rest verdringt, domineert nu de media, terwijl de werkelijkheid veel genuanceerder is. Er zijn ook gebieden waar heel weinig bijen worden gehouden. En de fruit- en groenteteelt in Nederland zijn ondenkbaar zonder honingbijen.

De honingbij slaat stuifmeel op in korfjes aan haar achterpoten. Terug in de bijenkast nemen andere bijen de stuifmeel van haar over en slaan die op als voedsel voor de larven.

Museum Soest heeft nieuw hoekje over de imkerij

Piet van Dijk, tekst en foto's

Museum Soest heeft sinds kort een geheel vernieuwde tentoonstelling over imkerij op de zolder van het gebouw aan de Steenhoffstraat 46 in Soest. Het oude hoekje was verouderd en aan de oubollige kant. In samenwerking met Cees Vos, voorzitter van de stichting Oud Soest, heeft voorzitter Peter Molenaar van Imkersvereniging Eemkwartier, deels met gebruik van het bestaande materiaal, deels met nieuw materiaal, de expositie een aanmerkelijke upgrade gegeven.

Vos had nog een vitrine staan waarvan dankbaar gebruik is gemaakt. Daarin zijn allerlei voorwerpen uit de imkerij tentoongesteld, geheel passend bij het museum dat talrijke oude ambachten uit Soest tentoonstelt. Ook hier is weer een ereplaats ingeruimd voor beroemde Soester imkers, met name Chris Uiterwijk.

hij. „Een prachtige kennismaking met de boeiende wereld van de bijenhouderij.” Cees Vos is zeer ingenomen met de nieuwe expositie en bedankt de imkers voor de vruchtbare samenwerking. „Veel bezoekers reageren enthousiast en onze vrijwillige medewerkers vinden het geweldig”, zegt hij. „Leuk is ook dat er een doorlopende presentatie op beeldscherm is te zien over bijen en imkeren”, zegt Vos.

Het hoekje over de imkerij op de zolder van Museum Soest, waar ook het IVN Eemland een permanente expositie over de natuur rond Soest heeft.

Op de volgende pagina's enkele artikelen uit de IVN-bladen van de afdelingen 't Gooi en Heuvelrug/Kromme Rijn.

Narrentasje

Schimmel en gist op Prunus

Bij paddenstoelen denken de meeste mensen aan een organisme met steel en hoed, groeiend op de bosbodem, zoals de vliegenzwam, rood met witte stippen. Maar veel schimmels produceren andersoortige vruchtlichamen op geheel eigen wijze en op verschillende substraten. *Taphrina*-soorten, waar het Narrentasje ook toe behoort, produceren geen vruchtlichamen maar doen de verspreiding van hun sporen op een speciale manier.

Het Narrentasje (*Taphrina pruni*), ook wel Hongerpruim genoemd, is een biotrofe parasiet. Hij is dus niet gericht op de dood van zijn 'gastheer', in dit geval sleedoorn, pruim of kerspruim, maar zorgt bij deze struiken/bomen voor misvormde vruchten en takken. *Taphrina pruni* is wijdverbreid in Europa en Noord-Amerika. In Nederland komt de soort algemeen voor.

Uiterlijke kenmerken

Taphrina pruni groeit uitsluitend op pruim, kerspruim en sleedoorn. De schimmel veroorzaakt hypertrofie, een vergroeiing waarbij de omvang van elke aangetaste cel van de gastheer wordt vergroot, en tast op die manier de vruchten en takken van de waardplant aan.

De gallen, de misvormde vruchten, zijn meestal langwerpig, vaak gebogen en vervormd, pitloos en hol van binnen. Ze lijken wat vorm betreft wel op cashewnoten. De gallen zijn veel groter dan de niet aangetaste vruchten. Aanvankelijk zijn de gallen opgezwollen, lichtgroen en glad. Op den duur verschrompelen ze tot een uitgemergeld bruin vruchtje met een grijzig berijpt laagje aan de buitenkant. In dit laagje, dat aanvankelijk geelgroen was, produceert de parasiet zijn sporen. De gallen zijn te zien in het voorjaar en begin zomer, wanneer de vruchten aan de bomen gevormd worden. In mei en juni worden de meeste waarnemingen gemeld.

Aangetaste vruchten vormen geen zaden en zijn niet meer geschikt voor consumptie. Bij ernstige aantasting is er geen pruim meer te oogsten en dus geen eten, vandaar de naam hongerpruim. Aangetaste takken zijn verdikt en misvormd, de bast voelt ruw aan. Daaraan kun je dus al ruim voor de vruchtzetting zien dat de pruim, kerspruim of sleedoorn, besmet is. Wanneer bladeren worden gevormd, zijn ze gekruld en verkleurd.

Voor een paddenstoelenliefhebber is het een aardige schimmel om tegen te komen, maar voor een pruimenkweker is het iets om wakker van te liggen. Biologische bestrijding is helaas erg arbeidsintensief: controleren op besmettingen, snoeien en verbranden van aangetast materiaal en verzorgen van de bomen. Daarom wordt in commerciële niet-biologische boomgaarden, met name in natte (voor)jaren, gebruikt gemaakt van fungicide om de parasiet te bestrijden.

Geen zichtbare vruchtlichamen, maar wel sporen en gist
Taphrina behoort tot de Ascomyceten, de zakjeszwammen, maar ze vormen geen eigen vruchtlichamen zoals bekerzwammen of kernzwammen dat doen. De asci zitten eenvoudigweg op de oppervlakte van de gal die de schimmel veroorzaakt en vormen het berijpte laagje. De asci zijn maar in een korte periode van het jaar aanwezig. De rest van het jaar gedraagt de schimmel zich als gist, dat wil zeggen dat er geen mycelium met hyfen of draden gevormd wordt, maar dat de cellen zich ongeslachtelijk, door knopvorming, delen. Die knopvorming kan al beginnen in de ascus en gaat door nadat de sporen zijn vrijgekomen.

foto: Anje Oosterhuis

Het jaar 2023 was een goed jaar voor verschillende *Taphrina*-soorten en ook voor het Narrentasje. Dat komt door het natte voorjaar. Een omgeving die langdurig vochtig is, is ideaal voor gisten. Aantasting ontstaat in het vroege voorjaar gedurende de periode dat knoppen uitlopen en de boom bloeit. Gedurende de infectieperiode is regen voor de schimmel van levensbelang. In een droog, zonnig voorjaar heeft de schimmel weinig kans om goed te infecteren.

Zelf waarnemen

Het Narrentasje komt in Nederland algemeen voor en moet dus goed te vinden zijn, als je de waardboom maar herkent. Er is geen microscopische controle nodig bij invoeren van je waarneming in de Verspreidingsatlas of op Waarneming.nl. Omdat het een gastheer-specifieke soort is, volstaat een veldwaarneming, mits je de waardboom goed gedetermineerd hebt (die moet je erbij vermelden). Richt je dus op het herkennen van Sleedoorn (*Prunus spinosa*), Kerspruim (*Prunus ceracifera*) en gekweekte Pruim (*Prunus domestica*), als je op zoek gaat naar het Narrentasje.

Bronnen

Jansen, AnnaElise: *Taphrina*: Narrentasjes, Vlaggen en Bladblazen; over enkele *Taphrina*-soorten in Nederland. Coolia 67 (2024) 2: p. 94-100. https://www.mycologen.nl/Coolia/PDF-files/Coolia%2067-2_p.%2094%20-%20100_A.-E._%20Jansen_Taphrina_Narrentasje.pdf

Steeman, Roosmarijn: Narrentasje zorgt voor honger. Nature Today, 19 juni 2012. <https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=17970>

Fruitbomen.net: Narrentasje bij pruimen en sleedoorn. <https://fruitbomen.net/informatie/ziekten-en-plagen/ziekten/narrentasje>

NMV Verspreidingsatlas: <https://www.verspreidingsatlas.nl/0739040>

Waarneming.nl: <https://waarneming.nl/species/28833/>

Wikipedia. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Narrentasje>

Anje Oosterhuis, paddenstoelenwerkgroep KNNV Gooi

Stem van de Natuur

De Paardenbloem

Paardenbloem, wie ben je?

Je kunt beter vragen; wie zijn jullie? Want de paardenbloem bestaat niet. Ik heb heel veel verwanten, die allemaal net een beetje anders zijn. Wel 200 soorten, heb ik horen vertellen. Noem mij maar weidepaardenbloem. Die kent iedereen wel. Je weet wel, bladrozet, holle stengel met melkachtig vocht, in het vroege voorjaar een bloemknop en dan word ik geel, dat echte lentegeel. Met een rokje van schutblaadjes om al mijn kleine bloemetjes bij elkaar te houden. Ik ben, of wij zijn, een composit. Een cluster van kleine lintbloempjes die zonder bestuiving van buitenaf zaadjes vormen. Een bol van pluizige paraplutjes zorgt ervoor dat de wind ons zaad verspreidt. En dat geeft alle mensen kinderen veel plezier als ze ertegen blazen. We zijn ook stevig verankerd in de grond. Een lange penwortel doorboort de aarde en brengt voedingsstoffen omhoog, geeft lucht aan de bodem en later zijn die gangen dan weer fijn voor wormen. Ik ben best nuttig en leuk dus.

Ja, dat vind jij. Waarom hebben veel mensen dan zo'n hekel aan paardenbloemen?

Is dat zo? Die mensen hebben geen idee. Ik kan namelijk nog wel even doorgaan met alle prachtige eigenschappen van mijn soort. We zijn eetbaar. Ken je molsla? Dat is een van de smakelijke toepassingen van mijn blad. Er worden verschillende geneeskrachtige werkingen aan ons toegeschreven. Zo zijn we goed voor lever en nieren, zijn ontstekingsremmend en zitten vol antioxidanten en vitaminen. Bio-boeren weten dit te waarderen als natuurlijk geneesmiddel voor koeien bijvoorbeeld. We zijn een smakelijk hapje voor veel insecten, die ons dan ook graag bezoeken om van onze nectar te snoepen. En dan natuurlijk die kleur, hele weilanden en bermen kleuren we heldergeel.

Is dat waar we jullie kunnen vinden?

Zeker. En door ons taaie gestel en die heerlijke windverspreiding kom je ons op de gekste plekken tegen. Op daken, tussen tegels, tegen muren en in jullie fantastische tuinborders.

Geweldig. Ik begin bijna van je te houden. Wat zijn eigenlijk je grootste zorgen?

Goeie vraag. Dat raakt me echt. Want emotioneel is het best zwaar om zo ondergewaardeerd door het toch al korte leven te moeten. Maar dat even terzijde. Onze grootste zorg is toch wel het maaibeeld van bermen, grasvelden en weilanden. Ons afmaaien voor we zaad hebben kunnen zetten, betekent dat we ons niet kunnen voortplanten. En dat is toch een eerste levensbehoefte, een recht zelfs. Dat zou ik graag eens hardop zeggen.

Hoe zit het ook alweer met die voortplanting? Apomixie heet dat toch?

Ja, mooi woord hè. Ongeslachtelijke voortplanting. Wij vormen dus klonen. Reuze makkelijk. Dat hebben jullie mensen nog nooit voor elkaar gekregen.

Is er nog iets wat jullie heel graag zouden willen?

Ja, een beetje waardering en respect. Kijk naar ons, ontdek wie we zijn. Hoeveel verschillende soorten, maar ook hoe mooi, lekker en gezond. En denk goed na voor je begin april al gaat maaien, of ons met wortel en al probeert uit te steken. Dan beloof ik kleur, insectenvoer, en een pluizenbol om een wens bij te doen. Alle zaadjes er in een keer afgeblazen en jouw wens komt uit.... beloofd.

Hetty Brouwer

Foto's: Aad Kop

Dubbelportret

Klein en groot

Het is interessant om uit te pluizen waaraan de namen van het grote scala aan organismen ontleend zijn. Er zijn zoveel soorten, verdeeld in verschillende soortgroepen, dat het niet verwonderlijk is dat eenzelfde Nederlandse naam meer dan eens voorkomt.

In dit verhaal vergelijk ik namen die ook in een verklein-vorm voorkomen. Welke van de twee, soms drie, geheel verschillende soorten wordt als kleintje vernoemd en waarom?

Boterbloem(pje)

Iedereen herkent de knalgele bloemen in de zomerweiden als boterbloemen. Of het de kruipende, de scherpe of een van de andere boterbloemen is, kan je afleiden aan de vorm van het blad. Een boterbloempje verwijst naar een kleine vlinder met gele vleugels waarin bruine vlekken getekend zijn. In Nederland is deze overdag vliegende vlinder redelijk zeldzaam.

Blaadjes

Verkleinwoorden gebruiken om een van de kleinere vlin-dersoorten aan te duiden is niet ongewoon. Evenmin om de naam af te leiden van het blad van bomen: eikenblad, hulstblad, espenblad: het zijn allemaal nachtvlinders. Evenals het rozenblaadje, een prachtig gekleurde vlinder met een elegante tekening en zwarte stippen op de vleugels. Het klaverblaadje is grijs gestippeld met in het midden een vlek waarin je een pootafdruk kunt herkennen.

Nunvlinder en Rozenblaadje (foto's: Guido Band)

Zwartwit

Iedereen weet wat een dambord is, maar een dambordje is geen klein uitgevallen bord waarop je een spel kunt spelen. Dambordjes zijn korstmossen of dagvlinders en er is zelfs dambordwier. Niet verrassend zijn deze organismen verdeeld in zwarte en witte of grijze vlakken. Wel allemaal kleiner dan een normaal formaat dambord met schijven.

Spitsmuis(je)

De spitsmuis is een zoogdier van hooguit 9 cm met een lange staart. Je hebt hem niet graag in huis. Zijn uitwerpselen stinken nogal indringend, omdat deze muizensoort insecten eet. Aan de andere kant worden zo schadelijke beesten verwijderd die je liever niet als huisgenoot wilt.

Boterbloempje en Klaverblaadje (foto's: Guido Band)

Het spitsmuisje is een veel kleiner dier. In haar boek Huisgenoten beschrijft Aglaia Bouma hoe in haar tuin spitsmuisjes als koppel langs de stengel van een kaasjeskruidplant omhoog klimmen. Deze tot vijf mm lange insecten zijn verwant aan de snuitkevers, kunnen mineren op allerlei zuringsoorten en stimuleren soms galvorming.

Bever(tjes)

Bevers hebben niks met beven te maken of ik heb niet goed genoeg gezocht. Dat de beverstand in de afgelopen veertig jaar vooruit is gegaan, heeft een verandering in de lokale natuur teweeggebracht en is een aanwinst voor de omgeving. Ze knagen bomen kapot zodat die omvallen en er een meertje ontstaat. Een nieuwe biotoop voor van alles en nog wat.

Beventjes is een grassoort en deze naam heeft wel met beven te maken. De bloempluimen hangen aan een heel dun steeltje dat door de minste aanraking of windvlaag in beweging wordt gebracht en dan gaat trillen.

Tot nu toe was duidelijk welk organisme met eenzelfde naam als een ander het kleinste was. En dus wordt het aangeduid met een verkleinwoord. Ik vond echter twee sets die allemaal als klein worden aangeduid.

Nonnetjes

Nonnetjes zijn vogels, schelpen en vlinders. Duidelijk kleiner dan nonnen in een meestal witte habijt. De mannetjes van de spierwitte eendvogel hebben een zwart oog en een zwarte rug, het weekdier draagt een witte schelp en de nachtvlinder is getooid met prachtige zwart-witte vleugels.

Riempjes

Als laatste komt de raadselachtige naam riempjes ter sprake. Namen blijven fascineren, want waarom een kleine waterslak riempje heet, er riempjesmos in het bos groeit en er een plant is die riempjes heet....er valt nog van alles te ontdekken.

Christine Tamminga

Dambordje en Eikenblad (foto's: Guido Band)

Lathyrusbij

TEKST: ERIK GRUYS EN SJOERT PEGGE

Nederland heeft een groeiende menselijke bevolking en telt thans 18 miljoen inwoners. Dit heeft consequenties voor het land. De mensen moeten wonen en leven. Ze produceren afvalstoffen, die in het rioolsysteem en in de omgeving terecht komen. Door steeds verdergaande verstedelijking en industrialisatie van de landbouw en de veehouderij is Nederland in toenemende mate een combinatie van steen-, asfalt- en graswoestijnen geworden. Het resultaat is een vergaande verschuiving van natuurlijke evenwichten, verandering en verarming van de flora en fauna met een toenemend verlies aan biodiversiteit. Wordt met boze vingers gewezen naar stikstof-problemen uit de veehouderij, over de menselijke afvalproducten (o.a. urine en fecaliën) wordt niet gerept, maar ook dat is een forse bron van uitstoot.

Meer biodiversiteit

Om biodiversiteitsverlies enigszins te beteugelen kan anders gekeken worden naar groenvoorzieningen in steden en dorpen en beplantingen van balkons en tuinen. Het liefst heeft men een oorspronkelijke West-Europese flora, immers daarop is de fauna door eeuwenlange evolutie afgesteld. Dit neemt echter niet weg dat het systeem van gebruik van een uitheemse beplanting, in verband met de schoonheid daarvan, soms wel degelijk zijn nut kan hebben voor onze fauna. Bijvoorbeeld de uitgebloeide resten van rudbeckia-planten (afkomst Amerika) in plantsoenen en tuinen worden zeer gewaardeerd door de vaderlandse putter (=distelvink). Ook zaden van de (eveneens uit Amerika afkomstige) zonnebloem vinden bij vinkachtigen, zoals de groenling en de appelvink, gretig aftrek.

Meer wilde bijen

Om nu wat betreft de insectenwereld en in het bijzonder de wilde bijen de biodiversiteit te bevorderen wordt gestreefd naar later maaien van gemeentelijk groen en het door particulieren laten aanplanten in hun plantenbakken en tuinen van planten met bloemen die door de inheemse bijen als voedselbron kunnen worden gebruikt. Nu zijn de meeste insectenplanten composieten. Ook veel uitheemse bloemen (zoals de genoemde rudbeckia en zonnebloem) zijn composieten. En hiervan kunnen veel soorten wilde bijen, zoals bijvoorbeeld de tronkenbij profiteren. Maar juist meer gespecialiseerde bijensoorten, bijvoorbeeld die gedifferentieerd zijn voor vlinderbloemigen, hebben het moeilijker.

Meer lathyrusbijen

Om juist de meer specialistische bijensoorten te bevorderen kunnen uitstekend soorten lathyrus worden toegepast. Een van lathyrussoorten is de welriekende lathyrus, die gewaardeerd wordt door veel mensen. En een van de insectensoorten, die daardoor wordt gestimuleerd is de lathyrusbij (*Megachile ericetorum*).

Het is bijzonder aardig om de betreffende bij op lathyrusbloemen aan het werk te zien. Deze bijzonder gevormde bloem heeft centraal een punt dat de bij in grote mate aantrekt en waar het dier mogelijk nectar kan bemachtigen. De bloem is asymmetrisch. Boven bevinden zich grote uitstekende bloemblaadjes. Onder vormen twee bloemblaadjes een samengevouwen "schuitje". Als de bij het bloemcentrum tracht te bereiken trappelt het met de achterpoten en vouwen de bloemblaadjes van het schuitje zich open, waardoor meeldraden en stempel bloot komen te liggen en omhoogsteken. Ze raken daarbij de buik van de bij. Deze bijensoort is een zogenaamde buikschuier, die aan de onderzijde van de buik stuifmeel verzamelt en het niet zoals veel hommels- en bijensoorten aan de pootjes in klompjes meevoert. Hierdoor kan de bij gemakkelijk het lathyrusstuifmeel verzamelen en kan de bloem bepalen op welk moment in de ontwikkeling de meeldraden of de stempel omhoog komen en de buik raken.

Lathyrusbij met de kop likkend in het centrum van een lathyrus-bloem. De achterpootjes van de bij trappelen de bloemblaadjes van het schuitje van de bloem opzij, waardoor of meeldraden of stempel omhoogkomen en de buik raken. De onderzijde van de bijenbuik op deze foto is geel gekleurd door stuifmeel. De betreffende stempel op de foto kan nu stuifmeelkorrels van de bijenbuik halen voor bevruchting.

Foto: Erik Gruys

De lathyrusbij is een solitair levende bij, een behangersbijensoort, die nestelt in holten van bijvoorbeeld een bijenhotel.

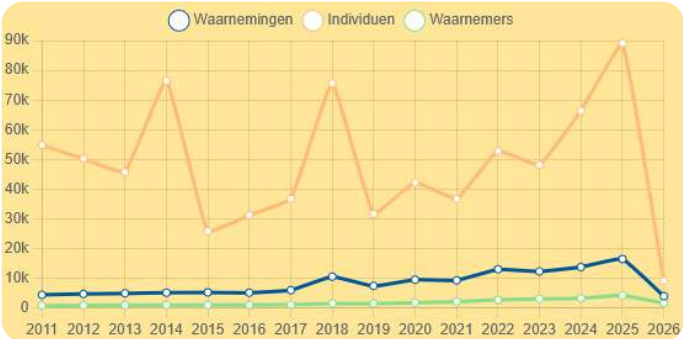
De insecten hebben het formaat van een honingbij en het achterlijf heeft duidelijke lichtgekleurde dwarsstrepen. Het mannetje zou grotere voorpoten hebben. Het is bijzonder aardig een dergelijk diertje bezig te zien en het is nog leuker als deze bij vervolgens naar uw insectenhotelletje vliegt en daar een woning voor de nakomelingen bouwt.

Vierulek

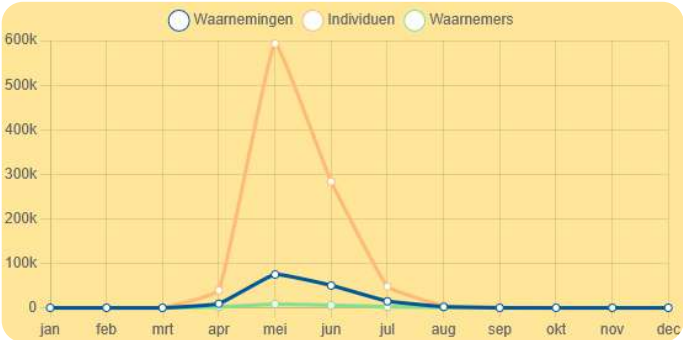
TEKST EN FOTO'S: JAN KATSMAN

Op de foto zie je een vrij jonge viervlek: een prachtig goudkleurig lichaam en heldere gele vlekken op de zijkant maken het een mooie verschijning. Je kunt ze goed bekijken omdat ze vaak in de vegetatie of op stengels in het water gaan zitten. Het is een zeer algemeen voorkomende libel en vooral in 2025 waren ze in grote hoeveelheden aanwezig. Een beeld zoals op de onderste foto was toen geen zeldzaamheid. Soms trof ik tientallen verse viervlekken hangend in de struikheide om op te warmen en geslachtsrijp te worden.

Op mijn telroutes in het Leersumse Veld telde ik in 2025 al vanaf 7 april tot en met eind mei 1200 viervlekken en vond ik zonder moeite tientallen huidjes in de pitrus en heidestruiken langs het water. Hoe anders is het in 2026: de eerste viervlek zag ik op 17 april, tot en met 28 mei ongeveer 200 stuks. Af en toe vind ik een huidje. Populatie dynamiek is er natuurlijk altijd maar dit is wel een groot verschil. Je ziet dat overigens ook in de landelijke trend voor de viervlek terug komen. Een mogelijke oorzaak is wellicht dat veel tijdelijke plassen op de heide die vorig jaar nog water bevatten in de loop van de zomer zijn opgedroogd, waardoor de daar aanwezige larven van eerdere jaren zijn gestorven. Een viervlek leeft twee of drie jaar als larve in het water. De maand juni is altijd een goede maand voor de viervlek dus we gaan ze vast nog wel tegenkomen.

Aantal viervlekken vanaf 2011 Bron: Waarneming.nl

Vliegtijd van de viervlek Bron: Waarneming.nl

Viervlekken op 18 april 2025